gemeente Moerdijk

RAADSVOORSTEL

Onderwerp: Vaststelling jaarverslag 2021 en jaarrekening 2021

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s)	: C.J.A. van Dorst MBA
Datum raadsbehandeling	: 7 juli 2022
Agendering en agendanummer	: RA 06
Fase raadsbehandeling	: Besluitvormend
Zaaknummer	: 439110

Bijlagen:
1. Jaarverslag 2021
2. Jaarrekening 2021
3. Rapport van bevindingen accountant
4. Collegereactie op rapport van bevindingen
5. Rapportage "IC-toets 2021" incl. rechtmatigheidsverantwoording college
6. Memo nadere duiding jaarrekeningresultaat 2021

Gevraagd raadsbesluit
1. Het jaarverslag 2021 en de jaarrekening 2021 vast te stellen;
2. In te stemmen met de in de jaarrekening opgenomen lasten en baten en de mutaties van de diverse reserves in 2021;
3. De buffer binnen de algemene reserve voor het weerstandvermogen vast te stellen op een bedrag van € 12,5 miljoen;
4. De omvang van de reserve maatschappelijk nut af te romen met een bedrag van € 330.000 i.v.m. de afwikkeling van diverse investeringen en dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve;
5. De omvang van de reserve gemeentegaranties af te romen met € 5.800 op basis van de vastgestelde risiconorm en dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve;
6. In te stemmen met het in de begroting 2022 verwerken van diverse incidentele budgetten waarvan de gemeenteraad eerder al heeft besloten om deze te dekken door een bijdrage uit een reserve;
7. Uit de reserve grondexploitatie € 263.500 te onttrekken, hiervan € 171.000 te storten in de reserve bovenwijkse voorzieningen en € 92.500 ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022;
8. In te stemmen met de geactualiseerde grondexploitaties.

(Publieks)Samenvatting
Het jaarverslag en de jaarrekening 2021 zijn het sluitstuk van de planning & control (P&C) cyclus 2021. In het jaarverslag en de jaarrekening wordt zowel beleidsmatig als financieel verantwoording afgelegd over 2021. De financiële uitkomst van de jaarstukken (na mutaties op de reserves) komt uit op een voordelig saldo van € 8,6 miljoen. Ten tijde van de 2e bestuursrapportage 2021 werd reeds een resultaat verwacht van € 4,6 miljoen. Voor de bestemming van het voordelige saldo wordt een afzonderlijk voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.

Verder wordt, in verband met actualisering van de belangrijkste risico's, de buffer binnen de algemene reserve voor het weerstandsvermogen bepaald op € 12,5 miljoen. Daarnaast worden diverse reservemutaties doorgevoerd en wordt voorgesteld om in te stemmen met de geactualiseerde grondexploitaties.

In het rapport van bevindingen rapporteert de accountant over de bevindingen die in het kader van de controle op de jaarstukken zijn gedaan. Net als in voorgaande jaren geeft de accountant een goedkeurende controleverklaring af bij de jaarstukken.

gemeente Moerdijk

Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
De jaarstukken 2021 zijn het sluitstuk van de P&C-cyclus 2021. Hierin wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de daarvoor gedane uitgaven. Wat hebben we bereikt en welke middelen hebben we daarvoor ingezet?

Jaarverslag en jaarrekening
(beslispunt 1 en 2)
De jaarstukken bestaan uit 2 boekwerken.

- In het boekwerk 'Jaarverslag' (bijlage 1) wordt per programma inzicht gegeven in de mate waarin de in de begroting 2021 opgenomen doelstellingen zijn gerealiseerd, welke ontwikkelingen er zijn en welke mijlpalen zijn bereikt. Daarnaast bevat het jaarverslag de financiële paragraaf - met toelichting van het jaarrekeningresultaat op hoofdlijnen - en de (verplicht voorgeschreven) paragrafen waarmee inzicht wordt gegeven in diverse programma overstijgende onderwerpen.
- In het boekwerk 'Jaarrekening' (bijlage 2) wordt nader inzicht gegeven in diverse financiële aspecten. Zo geeft de balans inzicht in de financiële positie van de gemeente en wordt in de programmarekening per programma inzichtelijk gemaakt welke kosten en opbrengsten in 2021 zijn gerealiseerd en hoe dit zich verhoudt tot de, door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budgetten.

Financiële resultaat
Het gerealiseerde resultaat voor 2021 bedraagt € 8,6 miljoen voordelig. Ten tijde van het opstellen van de 2e bestuursrapportage (september 2021) werd reeds een voordelig resultaat verwacht van € 4,6 miljoen.
In de jaarrekening worden de gerealiseerde inkomsten en uitgaven vergeleken met de door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budgetten. De verschillen ten opzichten van de 2e bestuursrapportage 2021 (€ 4 miljoen) zijn als volgt samen te vatten:

Onderwerp (bedragen x €1.000)	Bedrag	V/N
Uitkering gemeentefonds	-512	V
Voorziening pensioenen wethouders	-498	V
Rijks en gemeentelijke monumenten	-399	V
Grondexploitaties	-322	V
Vennootschapsbelasting	-251	V
Participatiewet	-219	V
Omgevingsvergunning	-216	V
Stelpost nieuw beleid	-201	V
Div. voordelen € 100.000 <> € 200.000	-1.660	V
Div. voordelen € 50.000 <> € 100.000	-654	V
Overige voordelen < € 50.000	-1.069	V
Totaal voordelen	**-6.001**	V

Onderwerp	Bedrag	V/N
Jeugd (NVTZ en LTA)	707	N
OZB niet-woningen	444	N
Jeugd, veiligh, reclassering en opv.	293	N
Div. nadelen € 50.000 <> € 100.000	498	N
Totaal Nadelen	**1.942**	N

Totaal	**-4.059**	V

In het boekwerk 'Jaarrekening' zijn alle verschillen nader toegelicht.

Zoals gezegd worden in de jaarrekening (conform wetgeving) de verschillen ten opzichte van de begroting na wijzing toegelicht. Wanneer we naar het totale resultaat voor 2021 kijken, komt dat uit op € 8,6 miljoen. Dit is opgebouwd uit diverse voor- en nadelen die zich gedurende het jaar hebben voorgedaan. Hoewel dit formeel geen onderdeel uitmaakt van de jaarstukken is in de bijlage bij dit raadsvoorstel een nadere uiteenzetting opgenomen waarin inzicht wordt gegeven in de opbouw van het totale jaarrekeningresultaat (zie bijlage 6).

Resultaatbestemming
Het jaarrekeningresultaat is mede veroorzaakt doordat budgetten voor (éénmalige) uitgaven niet (volledig) zijn uitgegeven in 2021. Dit komt doordat de daarmee samenhangende activiteiten nog doorlopen of pas starten in 2022. Via een afzonderlijk raadsvoorstel (de zogenoemde resultaatbestemming) wordt voorgesteld om deze middelen opnieuw beschikbaar te stellen voor verdere afronding in 2022.

Weerstandsvermogen
(beslispunt 3)
In de paragraaf weerstandsvermogen wordt ingegaan op de geïnventariseerde risico's. De geïnventariseerde risico's met daarbij het ingeschatte maximum schadebedrag en de inschatting van de kans dat het risico zich zal voordoen, leveren tezamen de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit op. De benodigde weerstandscapaciteit is berekend op € 12,5 miljoen. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd.

De weerstandsratio wordt berekend in relatie tot de gehele algemene reserve en de eventuele onbenutte begrotingsruimte. Hiermee sluit de berekening aan bij wat landelijk gebruikelijk is. De weerstandsratio voor de jaarrekening 2021 komt uit op 1,8 (1,0 is voldoende en 2,0 is uitstekend). De weerstandsratio is 0,4 hoger dan bij de begroting 2022 is berekend. Dit komt enerzijds door een stijging van de algemene reserve, waardoor het beschikbare weerstandsvermogen hoger is. Anderzijds doordat een aantal risico's is vervallen of gemitigeerd. Zo is een risico ten aanzien van een juridische claim vervallen en zijn de risico's op het gebied van de openbare ruimte en vastgoed naar beneden bijgesteld. Dit kon doordat een aantal beheerplannen op orde is gebracht en de ramingen in de begroting zijn bijgesteld.

Reserves
(beslispunt 4 en 5)
Zoals gebruikelijk wordt in het voorstel tot vaststelling van de jaarstukken een beslispunt opgenomen over de vrijval van middelen uit bestemmingsreserves. Deze vrijval is voornamelijk mogelijk doordat diverse projecten zijn afgerond waarbij de uitgaven lager waren dan de middelen die hiervoor in de reserve maatschappelijk nut waren gereserveerd. Daarnaast kan de reserve gemeentegaranties worden verlaagd op basis van de vastgestelde risiconorm.
Samengevat gaat het om de volgende mutaties, waarbij wordt voorgesteld om de resterende middelen uit deze bestemmingsreserves over te hevelen naar de algemene reserve.

Vrijval bestemmingsreserves	**Bedrag**
Vrijval uit reserve maatschappelijk nut t.g.v. algemene reserve: - € 249.500 leefbaarheidsimpuls ZvbH 2e fase - € 80.000 renovatie woonwagencentrum Klundert - € 500 aanleg 6 bushaltes Zevenbergen	330.000
Vrijval uit reserve gemeentegaranties (o.b.v. vastgestelde risiconorm) t.g.v. algemene reserve	5.800
Totaal	**335.800**

(beslispunt 6)
Daarnaast was in de begroting 2021 een aantal incidentele budgetten opgenomen waarvan de gemeenteraad eerder al heeft besloten om deze te dekken door een bijdrage uit een reserve. Een deel van deze budgetten is in 2021 niet (volledig) ingezet en de dekking vanuit de reserve heeft daarmee ook niet plaatsgevonden. Vanuit het oogpunt van rechtmatigheid wordt door middel van dit beslispunt aan de gemeenteraad voorgesteld om deze budgetten en de daarvoor vastgestelde dekking uit de reserve (opnieuw) op te nemen in de begroting 2022.

Het betreft de volgende onderwerpen:

Omschrijving	bedrag	Dekking
Onderhoud monumenten	136.600	algemene reserve
Bijdrage tribune theater de Schuur	34.000	algemene reserve
Asbestinspectie en aanpak brandweerkazerne Zevenbergen	20.000	algemene reserve
Onderzoek verduurzaming vastgoed	18.000	algemene reserve
Scan mens en maatschappij	28.500	reserve sociaal domein
Totaal	**237.100**	

(beslispunt 7)
Tot slot worden mutaties voorgesteld m.b.t. de reserve grondexploitaties. Het doel van de in 2021 geïntroduceerde reserve grondexploitatie is het opvangen van fluctuaties in de winstnemingen van grondexploitaties. Aangezien het verplicht is om tussentijds al winst te nemen, kan het voorkomen dat het restant van de winst bij afsluiting van een grondexploitatie lager is dan de noodzakelijke afdrachten aan de reserves bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkeling. Hierdoor kan een dergelijk tekort ten laste komen van het jaarrekeningresultaat. Door bij elke winstneming een deel van het resultaat toe te voegen aan de reserve grondexploitatie kan dit worden voorkomen. De toevoeging aan deze reserve wordt evenals het bedrag van de winstneming gebaseerd op de verhouding tussen de omvang van de werkelijke lasten ten opzichte van de totale lasten. Bij het afsluiten van een grondexploitatie worden de afdrachten vanuit de reserve grondexploitatie dan overgeheveld naar de andere betreffende reserves. Ook eventueel te veel genomen winstnemingen kunnen ten laste van deze reserve worden gebracht.

Op basis van deze werkwijze worden onderstaande reservemutaties voorgesteld:

Omschrijving	bedrag	Dekking
Toevoeging aan de reserve bovenwijkse voorzieningen (o.b.v. de afgesloten projecten Tankstation Standdaarbuiten en de Vlinderbuurt)	171.000	reserve grondexploitatie
Evenemententerrein Klundert (i.v.m. teveel genomen winstnemingen)	92.500	reserve grondexploitatie
Totaal	**263.500**	

Zoals in de paragraaf grondbeleid (boekwerk 'jaarverslag') nader is toegelicht zijn er 2 positieve afsluitingen onder de in 2021 afgesloten grondcomplexen. Het gaat om een bedrag van ca. € 1.193.000 bij de Vlinderbuurt en ca. € 97.000 bij Tankstation Standdaarbuiten. Conform de hierboven beschreven werkwijze wordt voorgesteld om een deel hiervan (€ 171.000) vanuit de reserve grondexploitatie over te hevelen naar de reserve bovenwijkse voorzieningen.

Daarnaast wordt voorgesteld om € 92.500 uit de reserve grondexploitaties te onttrekken i.v.m. teveel genomen winstnemingen binnen de grondexploitatie Evenemententerrein Klundert. In de jaren 2017-2019 zijn tussentijdse winstnemingen genomen van in totaal ca. € 520.000. Met de kennis van nu blijkt dat deze winstnemingen ca. € 92.500 te hoog zijn geweest.

Grondexploitatie
(beslispunt 8)
In de paragraaf grondbeleid (boekwerk 'jaarverslag') wordt inzicht gegeven in de realisatie van de voornemens die op het gebied van grondbeleid in de begroting 2021 uiteengezet zijn. Hierbij wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde kosten en opbrengsten in 2021. Daarnaast wordt een actuele verwachting uitgesproken omtrent de financiële uitkomsten van de grondexploitaties.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de geactualiseerde grondexploitaties. De effecten op toekomstige jaren worden verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2022 (raadsvergadering 14 juli 2022) en zijn als volgt:

(-/- = negatief)	2022	2023	2024	2025
Effect begrotingsresultaat	€ - 490.000	€ - 410.000	€ -12.000	€ 405.000

Getrouwheid en rechtmatigheid

Accountantscontrole
De afgelopen periode heeft de accountant een controle uitgevoerd op de jaarstukken 2021. In het rapport van bevindingen rapporteert de accountant over de bevindingen die hij in dat kader heeft gedaan. Net als in voorgaande jaren geeft de accountant een goedkeurende controleverklaring af bij de jaarstukken voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Het is zelfs zo dat de accountant tijdens de controle geen enkele fout of onzekerheid heeft geconstateerd. Daarnaast zijn diverse andere positieve bevindingen gedaan.
In de bijlagen bij dit raadsvoorstel is het rapport van bevindingen (bijlage 3) en de reactie hierop van het college (bijlage 4) bijgevoegd.

Rechtmatigheidsverantwoording college
De goedkeurende controleverklaring van de accountant komt overeen met de bevindingen die we als gemeente zelf hebben gedaan op basis van de uitgevoerde interne controles.
Vanaf het begrotingsjaar 2022[1] moet het college in de jaarrekening verantwoording afleggen over het rechtmatig handelen aan de gemeenteraad. Het jaar 2021 wordt, zoals afgesproken met de gemeenteraad, als proefjaar gebruikt. Dit heeft geleid tot een nieuwe opzet van de IC-rapportage van Concern Control, welke in nauwe samenwerking met Financiën tot stand is gekomen. Deze nieuwe opzet voorziet het college van alle benodigde informatie om verantwoording af te kunnen leggen over de rechtmatigheid van het gemeentelijke handelen. Dit geschiedt aan de hand van de drie onderscheiden rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium: wordt er binnen financiële kaders van de gemeenteraad gehandeld?
2. Het voorwaardencriterium: wordt wet- en regelgeving nageleefd?
3. Het M&O criterium: hoe wordt misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke diensten en voorzieningen voorkomen?

Het college heeft de rapportage op 10 mei jl. vastgesteld als zijnde een goede basis voor de af te leggen rechtmatigheidsverklaring aan de gemeenteraad. De rapportage is vervolgens besproken in de vergadering van de auditcommissie van 2 juni jl. en is aldaar goed ontvangen (helder en goed leesbaar stuk). Ter verbetering van de rapportage is een beperkt aantal aandachtspunten meegegeven. De betreffende rapportage "IC-toets 2021" en de hierop gebaseerde rechtmatigheidsverklaring 2021 zijn bij dit raadsvoorstel bijgevoegd (zie bijlage 5).

Auditcommissie
In diverse vergaderingen zijn in de auditcommissie de jaarstukken besproken.
Op 19 mei jl. zijn de jaarstukken inhoudelijk besproken. Vervolgens is op 2 juni jl. de rapportage "IC-toets 2021" en de daaruit voortkomende rechtmatigheidsverklaring vanuit het college besproken. Tot slot heeft de accountant op 22 juni jl. een toelichting gegeven op het rapport van bevindingen bij de jaarstukken 2021.

Belang
Met het jaarverslag en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de gemeentelijke financiën.

Centrale vraag
Kan ingestemd worden met het uitgevoerde beleid over 2021 en de wijze waarop de financiële middelen zijn ingezet?

---

[1] Onlangs is bekend geworden dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording pas in zal gaan met ingang van het verslagjaar 2023. Doordat dit recent pas bekend is geworden wordt in de diverse documenten nog gesproken over 2022 als ingangsdatum.

Beoogd maatschappelijk resultaat
Via het jaarverslag en de jaarrekening wordt aan de gemeenteraad, inwoners, bedrijven en instellingen verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de inzet van de daarbij behorende financiële middelen.

Kaders
Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële Verordening van de gemeente Moerdijk.

Argumenten
Pro
Naast het voldoen aan de wettelijke bepalingen, is het afleggen van verantwoording ook een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk handelen. Via het jaarverslag en de jaarrekening wordt inzicht verschaft in de bereikte mijlpalen en de zich voorgedane ontwikkelingen en wordt daarnaast inzicht gegeven in het financiële reilen en zeilen van de gemeente.

Contra
Geen. Het niet opstellen en vaststellen van een jaarrekening is in strijd met bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Alternatieven
De gemeenteraad kan besluiten dat zij van mening is dat bepaalde baten, lasten en /of balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen niet rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Maatschappelijk draagvlak
Het vaststellen van het jaarverslag 2021 en de jaarrekening 2021 heeft geen directe gevolgen voor de inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven binnen de gemeente. Het afleggen van verantwoording draagt bij aan een transparante overheid.

Financiële consequenties
Dekking
Zoals eerder in dit raadsvoorstel nader is toegelicht, bedraagt het gerealiseerde resultaat voor 2021 € 8,6 miljoen voordelig. Het voordelig resultaat is afzonderlijk op de balans opgenomen onder het eigen vermogen. Over de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 wordt aan de gemeenteraad een afzonderlijk voorstel aangeboden.

Subsidieverwerving
Niet van toepassing.

Communicatie
Voor de jaarstukken 2021 is een nieuwsbericht opgesteld.

Realisatie: risico's, planning, evaluatie, duurzaamheid en inkoop
Formeel behoort de jaarrekening voor 15 juli te worden vastgesteld door de gemeenteraad en ook ingezonden te worden aan Gedeputeerde Staten. Wordt niet aan deze termijn voldaan dan kunnen er sancties volgen bij het bepalen van het begrotingstoezicht voor de begroting 2023.
Naast het inzenden van de jaarrekening aan de provincie moeten de cijfers ook aangeleverd worden aan het CBS en via het CBS aan het ministerie van BZK en SZW. Ook hiervoor geldt de datum van 15 juli. Vaststelling van de jaarrekening 2021 op 7 juli 2022 betekent dat inzending kan plaatsvinden voor de genoemde datum van 15 juli.

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen met de griffier via telefoonnummer 0168-373414 of via e-mail: griffie@moerdijk.nl.

Zevenbergen, 21 juni 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Moerdijk,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

ir. J.C. Slagboom A.J. Moerkerke

RAADSBESLUIT

Raadsvergadering van 7 juli 2022

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 21 juni 2022;

gelet op:
- de Gemeentewet,
- het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV),
- de Financiële Verordening van de gemeente Moerdijk,
- de bespreking in de audit commissie van 22 juni 2022;

BESLUIT

1. Het jaarverslag 2021 en de jaarrekening 2021 vast te stellen;
2. In te stemmen met de in de jaarrekening opgenomen lasten en baten en de mutaties van de diverse reserves in 2021;
3. De buffer binnen de algemene reserve voor het weerstandvermogen vast te stellen op een bedrag van € 12,5 miljoen;
4. De omvang van de reserve maatschappelijk nut af te romen met een bedrag van € 330.000 i.v.m. de afwikkeling van diverse investeringen en dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve;
5. De omvang van de reserve gemeentegaranties af te romen met € 5.800 op basis van de vastgestelde risiconorm en dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve;
6. In te stemmen met het in de begroting 2022 verwerken van diverse incidentele budgetten waarvan de gemeenteraad eerder al heeft besloten om deze te dekken door een bijdrage uit een reserve;
7. Uit de reserve grondexploitatie € 263.500 te onttrekken, hiervan € 171.000 te storten in de reserve bovenwijkse voorzieningen en € 92.500 ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022;
8. In te stemmen met de geactualiseerde grondexploitaties.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 7 juli 2022,

de griffier, A. Goslings

de voorzitter, A.J. Moerkerke